

L'INSTRUMENT DE VALORACIÓ DE LA DEPENDÈNCIA EN LA NOVA LLEI: FACILITA O IMPOSSIBILITA LA INTEGRACIÓ DE LES PERSONES AMB TRASTORN MENTAL?

APORTACIONS DES DE FECAFAMM

Davant l'aprovació de la Llei de Promoció de l'Autonomia i l'Atenció a les persones en situació de Dependència, i dels dubtes entorn l'adequació de l'Instrument que valora el grau i nivell de la mateixa pel que fa a les persones que pateixen Trastorn Mental, la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals ha fet una prova d'aquest barem passant-lo a una mostra suficientment significativa de persones amb trastorn mental i un nivell important de dependència.

RESULTATS

La mostra poblacional està formada per persones adultes que provenen de diferents dispositius de la xarxa pública de salut mental.

Totes elles estan incloses en el "Programa Trastorns Mentals Severs" pel seu nivell de deteriorament i grau de dependència, mesurada amb l'instrument.

"GAF" de l'escala diagnòstica del DSM IV (Classificació diagnòstica internacional) utilitzada per la valoració del nivell de dependència de les persones amb trastorn mental.

Totes les persones de la nostra mostra tenen una valoració en aquesta escala que va des de el GAF 40 al GAF 10.

Per fer-ne una idea:

- un GAF de 40 suposa una alteració de la verificació de la realitat o de la comunicació (llenguatge il·lògic, obscur...);
- un GAF de 30, quan la conducta està influïda per idees delirants o al·lucinacions;
- un GAF 20 quan hi ha algun risc de causar lesions a altres o a ells mateixos;
- un GAF10 quan hi ha un perill persistent i greu de causar lesions o acte suïcida greu.

Doncs bé, feta la passació de l'instrument proposat en la Llei de Dependència a aquesta mostra de població que presenta aquest problema, els resultats són els següents:

PACIENTS VALORATS	83
PACIENTS INCLOSOS SEGONS INSTRUMENT DE VALORACIÓ DE LA Llei de Dependència	17 (20% de la mostra)
PACIENTS EXCLOSOS SEGONS INSTRUMENT DE VALORACIÓ DE LA Llei de Dependència	66 (80% de la mostra)

Es a dir: un 80% dels pacients clarament depenents per factors psiquiàtrics no son reconeguts per el barem proposat per la llei.

A més, en les persones que sí foren reconegudes depenents pel barem de la llei, han estat valorades de forma clarament inferior al reconegut per les escales utilitzades a nivell internacional (GAF).

Si tenim en compte la valoració GAF, hi hauria:

- un 12% de la mostra (que tenen un GAF de 10) que podríem qualificar de Gran Dependència;
- un 46% (que tenen una puntuació GAF entre 10 i 25) que podríem considerar que pateixen una Dependència Severa;
- un 42 % (amb GAF entre 30 i 40) tenen una Dependència Moderada.

En canvi, segons el barem de la Llei:

GRAU i NIVELL de dependència segons puntuació	DEL 20% de persones INCLOSES
GRAU I NIVELL I GRAU I NIVELL 2	82% Dependència Moderada 12% Dependència Moderada
GRAU 2 NIVELL 1	6% Dependència Severa

- no hi ha **cap persona** que puntuï **Gran Dependència**;
- només un **6%** correspon a un nivell de **Dependència Severa**;
- el **94%** restant, li correspon un nivell de **Dependència Moderada**.

(l d'aquests, un 36% està al llindar dels 25 als 27 punts, amb el risc de caure i quedar exclosos si l'avaluador no és una persona experta en el tema i coneixedora d'aquest col·lectiu).

A banda, hi hauria una sèrie de consideracions relacionades més amb el contingut que, de corregir-les, també ajudarien a millorar l'instrument de valoració.

Aquestes són algunes de les que hem recollit:

- En la majoria d'ítems el col·lectiu de persones amb malaltia mental pot realitzar l'acció perquè te les condicions físiques per fer-ho, un altre cosa és tinguin les capacitats cognitives, de motivació, voluntat, consciència de malaltia, etc.- per realitzar-les.
- Referent a l'ítem "Comer y Beber" no inclou aspectes que alteren la nutrició tan per defecte com per excés – anorèxia, bulímia, trastorns de l'alimentació, alcoholisme, etc.- tots ells trastorns mentals, la por a l'enverinament, la desconfiança a fer-se el menjar, etc.
- L'apartat "Mantenimiento de la salud" puntua molt baix, quan és un aspecte molt important per a aquest col·lectiu ja que no només no tenen cura de la malaltia psiquiàtrica (medicació, visites mèdiques, d'infermeria o social) sinó d'altres malalties afegides (des de la salut buco-dental, fins a malalties metabòliques, neurològiques, etc.) molt més freqüents en aquest col·lectiu que en la població general.
- A l'apartat de "Toma de decisiones" hi ha poca puntuació per les tasques de gestió dels diners, utilització dels serveis públics i relacions interpersonals que en nostre col·lectiu es veuen suficientment alterades.
- No hi ha recollit cap aspecte relacional i/o emocional que mesuri la relació de dependència del principal cuidador.
- El factor de la "inestabilitat " tan propi d'aquests tipus de trastorns greus no està recollit de cap manera, essent aquest un aspecte que pot fer augmentar la puntuació en moments de crisi.
- I ja entrant en qüestions de tràmit, s'entén per domicili habitual aquell on es resideix més de 6 mesos, quan en el nostre col·lectiu hi ha pacients que habiten en espais – caixers, pàrquings, terrats, etc- als que no se'ls pot donar una adreça fixa i d'altres que viuen de rellogats canviant sovint de domicili.

Recollides totes aquestes consideracions, podem afirmar que l'instrument no acaba de mesurar correctament aquest col·lectiu .

La proposta que seguidament us fem arribar i que caldrà validar, ens atrevim a proposar-la pensant que millora i corregeix la puntuació del nivell i grau de dependència pròpia del col·lectiu de persones amb trastorn mental tan greument poc valorada en la proposta actual de la Llei.

PROPOSTES I SUGGERIMENTS

Des de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars i Malalts Mentals fem la següent aportació:

- És indispensable remarcar la importància dels següents ítems:

“Toma de decisiones”

“Mantenimiento de la salud”

ja que reflecteixen amb més gran mesura la majoria d'aspectes que afecten el nivell de dependència d'una persona amb malaltia mental.

- Per tant, cal incrementar l'ítem “Mantenimiento de la salud” que inicialment puntua 2'9 que hauria de prendre la puntuació de 14'5 ja que tots aquells aspectes relacionats amb la presa de medicació, seguiment de les visites psiquiàtriques, control d'altres patologies afegides –diabetis, cardiopaties, etc– es veuen greument alterats en les persones que pateixen una malaltia mental.
- I en especial incrementar l'ítem de “Toma de decisiones” que inicialment puntua 10 i que hauria d'incrementar-se fins a 24'6 punts, ja que es aquí on es pot valorar les dificultats de prendre decisions tant en els aspectes d' auto-cura i activitats de la vida diària com el fet de prendre decisions en les tasques de relacions interpersonals, l'ús i gestió de diners, i utilització de serveis públics.

Així doncs, la nostra proposta queda expressada en la següent taula:

Tipo de actividad para la cual se aprecia la incapacidad o dificultad (+ 11 años)	Baremo discapacitados intelectuales y enfermos mentales ACTUAL	Baremo discapacitados intelectuales y enfermos mentales PROPUESTA
Comer y beber	17,4	10,0
Regulación de la micción / defecación	14,5	2,9
Lavarse	8,6	8,6
Otros cuidados corporales	2,9	2,9
Vestirse	11,6	11,6
Mantenimiento de la salud	2,9	14,5
Transferencias corporales	7,2	0'0
Desplazarse dentro del hogar	12,1	12,1
Desplazarse fuera del hogar	12,9	12,9
Tomar decisiones	10,0	24'6
TOTAL PUNTOS (máximo)	100,0	100,0